

tussen Duin & Dijk

Themanummer

Wintervogels

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 15 4 ● 2016

● Foto: Jankees Schwiebbe.

Waterpieper

De waterpieper is in de broedtijd een bewoner van bergweiden in Midden-, Zuid-, en Oost-Europa. Na de broedtijd verruilt de soort de bergen voor laagland en komt dan ook in Nederland. Waterpiepers die bij ons overwinteren komen vermoedelijk uit de Alpen. Het winterbiotoop bestaat uit allerlei open, vochtige en drassige terreinen. De vogels foerageren vooral langs of in het water en zijn vaak

langs onderbemaalde sloten te vinden. De soort is gevoelig voor strenge winters. Aanhoudende vorst kan een massale wegtrek veroorzaken. Waterpiepers benutten vaak gemeenschappelijke slaapplekken in riet- en zeggenvelden. De nauw verwante oeverpiepers zijn vooral langs de kust te vinden. Waterpiepers daarentegen mijden zout water. Massaal overwinteren in ons land is pas sinds de jaren zestig van de vorige eeuw bekend. Vrijwel zeker

werd de soort voordien over het hoofd gezien.

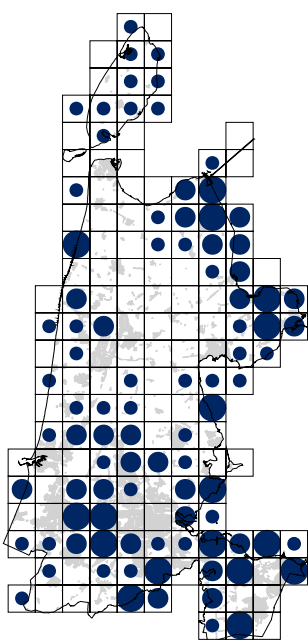
Voorkomen

Hoewel tellers misschien onvoldoende bedacht zijn op de soort, zijn waterpiepers in de atlaswinters in Noord-Holland toch nog in meer dan de helft van de atlasblokken (90) vastgesteld. In het zuidelijk deel van de provincie zijn zij in de meeste atlasblokken met open terreinen gemeld. In de rest van Noord-Holland is de situatie anders. Hier zien we grote gebieden waar geen waterpiepers zijn waargenomen. Opmerkelijk is de aaneengesloten reeks atlasblokken met waterpiepers die loopt van Wieringen, via de Wieringermeer naar het oostelijk deel van West-Friesland. In zeventien atlasblokken werd het maximum aanwezige aantal vogels geschat op meer dan tien vogels, in vier atlasblokken zelfs op meer dan 25. Het lijkt logisch dat dergelijke aantallen erop wijzen dat daar gemeenschappelijke slaapplekken aanwezig zijn.

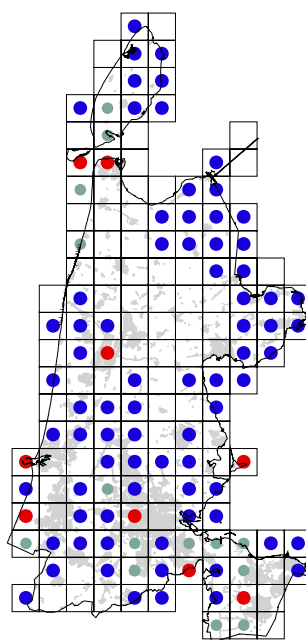
Veranderingen

Vergeleken met 1978-1983 is het voorkomen van waterpiepers in onze provincie sterk toegenomen. In maar liefst 76 atlasblokken waar de soort nu is vastgesteld, was dat toen niet het geval. Het omgekeerde geldt slechts voor negen atlasblokken. Deze toename blijkt vooral te hebben plaatsgevonden ten noorden van het Noordzeekanaal. Ook de Punt Transect Tellingen van Sovon vanaf 1980 laten een sterke toename in de tweede helft van december zien. Uit dezelfde tellingen blijkt dat waterpiepers sinds 2005 juist weer sterk in aantal afnemen. Dit komt overeen met tellingen in de Wimmemmerduinen ten noorden van Egmond. Rond 2000 waren hier 's winters op veel dagen meerdere vogels aanwezig. Ondanks regelmatig tellen en de aanwezigheid van geschikt habitat, werden hier in de atlaswinters geen waterpiepers vastgesteld.

Kees Scharringa

verspreiding
 ● 1 - 3 ex
 ● 4 - 10 ex
 ● 11 - 50 ex

verandering
 ● alleen in 1979-1983
 ● beide perioden
 ● alleen in 2012-2016